

Asianajotoimisto Uoti, Sotamaa & Co Oy

SGKY SYYSSEMINAARI 2014
Oikeudellinen katsaus

Petteri Sotamaa, AA, VT, osakas

Eveliina Tammela, OTM

Martina Kronström, AA, VT

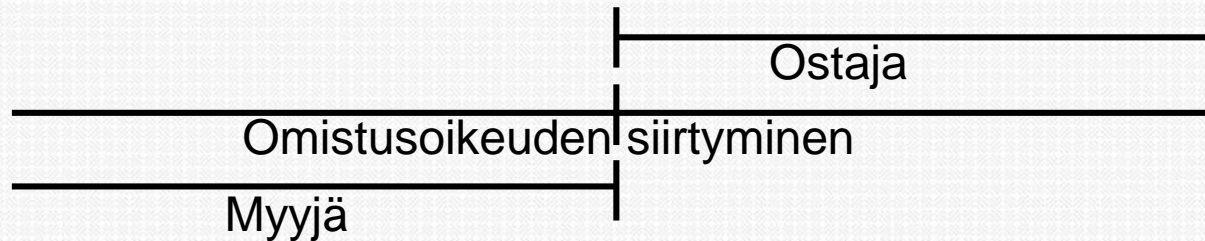
OSAKKEESEEN LIITTYVÄT OSAKKAAN VELVOLLISUUDET

- Osakkeenomistaja ei ole vastuussa yhtiön velvoitteista
- Lisämaksuvelvollisuus (esim. vastike) voidaan määrätä yhtiöjärjestyksessä
- Lisämaksuvelvollisuus $\neq$ palvelumaksut
- Lisämaksuvelvollisuuden ottaminen yhtiöjärjestykseen edellyttää sellaisen osakkeenomistajan suostumusta, jota määräys koskee (KKO 2005:65)
- Rajanveto kielletyn ja sallitun lisämaksuvelvollisuuden välillä ei ole yksiselitteinen tai selvä
(*Turun HO S19/1523, 18.4.2011; yhtiöjärjestyksen vastainen, yhtiökokouksen päättämä, pelioikeuden käyttämisen edellytyksenä oleva lisämaksu oli mitätön.*)
- Yhtiöjärjestys = yhtiön laki

GOLFOSAKKEEN KAUPPA

- Irtaimen kauppaa, lähtökohtaisesti sovelletaan Kauppalakia
- Vapaa luovutettavuus (pl. yhtiöjärjestyksen suostumus ja/tai lunastuslausekkeet)
- Yhtiöjärjestykseen ei voi ottaa henkilö-, etuosto- tms. rajoitteita
- Jos kukaan ei halua ostaa: käytännössä mahdoton päästä irti osakkeesta (ja osakkeeseen liittyvästä maksuvelvollisuudesta) = omistaja vastaa velvoitteesta yhtiölle ”ikuisesti”

KUKA VASTAA VASTIKKEISTA GOLFYHTIÖLLE?

- Omistusoikeuden siirtyminen ratkaisee (ei merkintä osakerekisteriin)
- Osakeyhtiölaissa ei ole säännöstä uuden omistajan vastuusta vanhoista rästeistä (toisin kuin esim. ASOYL)
- Yhtiöjärjestyksessä sellainen voisi olla (yj muutoksissa sen osakkeenomistajan suostumus, jota muutos koskee)
- Hallitus ei voi asettaa uudelle omistajalle rajoituksia ilman yhtiöjärjestysmääräystä (KKO 2006:19)
- Myyjän ja ostajan välinen sopimus vastikkeiden maksamisesta ei sido golfyhtiötä: yhtiö voi periä ennen omistusoikeuden siirtymistä syntyneet rästit myyjältä

ERÄITÄ ERITYISTILANTEITA GOLFYHTIÖN NÄKÖKULMASTA

1. Yrityssaneeraus

- Saneeraushakemuksen jättämisen jälkeiseltä ajalta vastike maksettava = menettelyn alkamisen jälkeen syntynyttä velkaa
- Ennen saneerausta syntyneisiin rästeihin voidaan kohdistaa leikkauksia tms. saneerausohjelman mukaisia toimia

ERÄITÄ ERITYISTILANTEITA GOLFYHTIÖN NÄKÖKULMASTA

2. Konkurssi

- Konkurssin alkamisen jälkeen ns. massavelkaa = konkurssipesä vastaa vastikkeiden maksusta
- Ennen konkurssia syntynyt vastikesaatava = golfyhtiön valvottavaa saatavaa, jolle kertyy enintään jako-osuus realisaatiotuloksesta

3. Kuolinpesä

- Kuolinpesä vastaa sekä vanhoista että syntyvistä vastikkeista

GOLFOSAKKEEN KAUPPA VASTIKKEEN VÄLTÄMISEKSI = VALEOIKEUSTOIMI, PETOS?

Valeoikeustoimi =

Osapuolten tosiasiallinen tarkoitus on vapauttaa myyjä osakkeeseen liittyvästä maksuvelvollisuudesta eikä ostajalla ole mahdollisuutta tai tarkoitusta täyttää omistajaan kohdistuvia yhtiön vaatimuksia (OikTL 34 §, myös kunnianvastaisuus ja arvottomuus)

- Näyttöongelma: Miten osapuolten näennäinen I. valetarkoitus näytetään toteen?
- Valeoikeustoimeen vetoavan (golfyhtiön/velkojan) on näytettävä toteen → usein mahdotonta, vai onko? (maksukyky, muu toiminta ym.)

GOLFOSAKKEEN KAUPPA VASTIKKEEN VÄLTÄMISEKSI = VALEOIKEUSTOIMI, PETOS?

Petos?

- Taloudellisen hyödyn hankkiminen tai toisen vahingoittaminen?
- Erehdyttämällä saa toisen tekemään tai jättämään tekemättä jotakin?
- Taloudellinen vahinko erehtyneelle?
- Tahallisuus?

OSAKELUETTELOMERKINNÖISTÄ

- Hallituksen velvollisuus pitää luotettavalla ja johdonmukaisella tavalla osake- ja osakasluettelo (OYL 3:15)
- Osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto on viivytyksettä merkittävä luetteloihin (OYL 3:16)
- Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamista on esitettävä luotettava selvitys (tapauskohtainen arvio)
- Jos osakkeenomistaja ei ilmoita → yhtiö ei voi oma-aloitteisesti tehdä muutoksia
- Aikaisemmalla osakkeenomistajalla katsotaan olevan oikeus ilmoittaa, ettei hän ole enää omistaja
- Osakkeeseen liittyvien varallisuuspitoisten oikeuksien käyttäminen ei edellytä ilmoittamista (esim. osinko)
- Hallinnoimisoikeuksien käyttö (esim. yhtiökokoukseen osallistuminen) edellyttää saannon ilmoittamista

Osakkeenomistajien tiedonsaantioikeus

OSAKKEENOMISTAJIEN TIEDONSAANTIOIKEUS

- Lähtökohta: informaatioepäsymmetria ja epätietoisuus
  - vähennetään tiedonantovelvollisuuksilla
  - osakkeenomistajat ovat pitkälti johdon armoilla ja johdon päätösten varassa
- Osakkeenomistajan mahdollisuus valita ja vaihtaa johto
- Tiedonsaantioikeus voi perustua yhtiöjärjestykseen, osakassopimukseen tai muuhun sopimukseen
- Informaatio on suoraan kytköksessä osakkeen arvoon
  - Informaation luotettavuus tärkeä
- Johdon huolellisuus- ja lojaliteettivelvoite

OSAKKEENOMISTAJIEN TIEDONSAANTIOIKEUS

Yhtiökokous

- Pääasiallinen tiedonsaantikanava
- Kaikilla osakkeenomistajilla oikeus osallistua
  - Edellytys merkintä osakeluettelossa tai ilmoitus ja luotettava selvitys saannosta yhtiölle
- OYL 5:5 § Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiöön liittyvä asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi
- OYL 5:4 § Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä, jos tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, joilla on yhteensä kymmenesosa tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pienempi osa kaikista osakkeista, vaativat sitä kirjallisesti tietyn asian käsittelemistä varten

OSAKKEENOMISTAJIEN TIEDONSAANTIOIKEUS

Yhtiökokous

- Tilinpäätös ja toimintakertomus keskeisiä tiedonlähteitä
- Informaation laatu vs. johdon vastuu
- OYL 5:25 § Osakkeenomistajan kyselyoikeus
  - Hallitus ja toimitusjohtaja annettava tarkempia tietoja seikoista, jotka voivat vaikuttaa kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin.
  - Jos kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, velvollisuus koskee myös yhtiön taloudellista asemaa yleisemmin.
  - Tietoja ei saa antaa, jos niiden antaminen tuottaisi yhtiölle (ja kaikille muille osakkeenomistajille) olennaista haittaa.
  - Vastaus on annettava viimeistään kahden viikon kuluessa kirjallisesti

OSAKKEENOMISTAJIEN TIEDONSAANTIOIKEUS

Osakkeenomistajan oikeus saada yhtiön asiakirjoja

- Ks. kyselyoikeus, joka koskee vain yhtiökokousta ja yhtiökokouksessa esitettäviä asiakirjoja
- Jokaisella osakkeenomistajalla oikeus pyynnöstä saada kopio yhtiökokouksen pöytäkirjoista, kaupparekisteritiedoista sekä osake- ja/tai osakasluettelosta
  - Yhtiökokouksen ulkopuolella osakkeenomistajilla ei ole nimenomaista oikeutta saada tietoja yhtiöstä tai tutustua esimerkiksi yhtiön kirjanpitoon
- Vuokraajan oikeudet
  - Ei suoranaista kyselyoikeutta/tiedonsaantioikeutta
  - Asiamiehenä toimimisen mahdollisuus

Yhdenvertaisuusperiaate golfyhtiöissä

YHDENVERTAISUUDEN MÄÄRITELMÄ

- Yhdenvertaisuudesta säännellään OYL 1 luvun 7 §:ssä

Kaikki osakkeet tuottavat yhtiössä yhtäläiset oikeudet, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin.

Yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja tai hallintoneuvosto ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.

- Kaksi elementtiä:
  1. lähtökohtaisesti yhtäläiset oikeudet
  2. ei yhdenvertaisuuden vastaisia päätöksiä

1. OSAKKEET TUOTTAVAT YHTÄLÄISET OIKEUDET

- Yhtäläiset oikeudet lähtökohtana
- Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä toisin
- Voiko yhtiöjärjestykseen ottaa mitä tahansa yhdenvertaisuudesta poikkeavia määräyksiä?

Huomioitavaa:

- Pakottava sääntely
- Yhtiöjärjestyksen kohtuullistaminen
(KKO 2001:57: "... jos johtaa osakkeenomistajan kannalta yllättävään tai kohtuuttomaan lopputulokseen.")
- Yhtiön toimielimet eivät saa panna täytäntöön päätöstä, joka on yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen

ESIMERKKEJÄ

- *Voidaanko yhtiöjärjestyksessä määrätä, että eri osakkeilla on erisuuruiset vastikkeet?*
  - KKO 1998:19 ja 1998:20
- *Voidaanko erilaisia oikeuksia antaa muualla kuin yhtiöjärjestyksessä, esimerkiksi hallituksen peliohjesäännöissä?*
  - Lain sanamuoto: ... jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin

2. YHDENVERTAISUUS YHTIÖN PÄÄTÖKSENTEOSSA

= Yhtiökokous tai yhtiön johto ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan epäoikeutettua etua.

- Määräysvallan väärinkäytön kieltö
- Yhdenvertaisuusperiaate toteuttaa vähemmistönsuojaa, enemmistöperiaatteen vastinpari
- Säännös on yleisluontoinen, mikä on lainsäätäjän tietoinen valinta

→ Tulee ottaa huomioon kaikessa päätöksenteossa!

MITÄ TARKOITTAÄ KÄYTÄNNÖSSÄ?

(1/2)

- Ennen päätöksentekoa: *kohteleeiko tämä päätös osakkeenomistajia yhdenvertaisesti?*
- Mitä päätöksentekoprosessissa tulee ottaa huomioon?
  - Hyväksyttävä syy: osakkeenomistajia ei saa asettaa erilaiseen asemaan ilman asianmukaista perustetta.
  - Yhdenvertainen kohtelu $\neq$ sama kohtelu
  - Minkälaisia seurauksia päätöksestä aiheutuu
  - Tietty riskinotto on sallittua
  - Johdon huolellisuusvelvoite: on hyvä jos yhtiön johto voi osoittaa pohtineensa yhdenvertaisuusnäkökulmaa

MITÄ TARKOITTAÄ KÄYTÄNNÖSSÄ?

(2/2)

- Päätös on kokonaisuutena kaikkien osakkeenomistajien edun mukainen, eikä vastaavaan päämäärään voitaisi päästä sellaisella tavalla, joka kohtelee osakkeenomistajia tasapuolisemmin
- Yhdenkään osakkeenomistajan omistuksen arvo ei päätöksen takia alene

ESIMERKKEJÄ

- *Onko golfseuralla oikeutta rajoittaa osakkaan vuokraaman osakkeen pelioikeuksia? (Esim. vuokrapelaaja ei saa pelata tiettyinä aikoina kentällä / varata aikoja kuin pari päivää ennen kierrosta?)*